

වහරල සෙල්ලිපි සඳහා දී ඇති
අර්ථකථන පිළිබඳ විමර්ශනයක්

- ගල්වැවේ විමලධර්ම හිමි

වහරල යන වදන ශ්‍රී ලංකාවේ ශිලාලේඛන අධ්‍යයනය කරන්නන්ට වැදගත්වන වදනකි. එම වචනය සහිතව ලියන ලද ශිලාලිපි රාශියක් ක්‍රි.ව. පස්වෙනි සියවසේ සිට අටවෙනි සියවස දක්වා දක්නට ලැබෙන බැවින් එකී ශිලාලිපි හැඳින්වීමට මෙම වදන භාවිත කරනු ලැබේ. මෙම ලිපියේ අරමුණ වන්නේ එකී වදන පිළිබඳව දක්නට ලැබෙන අර්ථකථන ගොණුකර දැක්වීම හා එකී අර්ථකථන සම්බන්ධයෙන් වඩාත් පිළිගතහැකි අර්ථකථනය කුමක්දැ යි හඳුන්වා දීමයි.

වහරල යන වදන පිළිබඳව මුලින්ම අදහස් දක්වන ලද්දේ එච්.සී.පී. බෙල් විසිනි. ඒ සඳහා ඔහු විහාර යන අර්ථය යෝජනා කරයි.¹ ඉන් අනතුරුව මේ පිළිබඳව අර්ථ දැක්වන්නේ සෙනරත් පරණවිතාන මහාචාර්යතුමායි. වහරල යනු වහලා යන අර්ථය ඇතිව එතුමා සිය අර්ථකථන ඉදිරිපත් කළ අතර ඒ සඳහා බලපෑ හේතු ද සවිස්තර වශයෙන් ඉදිරිපත් කොට තිබේ. වරහල යනු වහල් යන නූතන අර්ථය සඳහා භාවිත වදනක් බව පරණවිතාන² අවසානයේදී තීරණය කරනු ලබයි. තම මතය වෙනුවෙන් කරුණු ඉදිරිපත් කරන ඔහු විහාරස්ථානවල වහලුන් වශයෙන් සිටින්නන් නඩත්තුව සඳහා මිල ගෙවීමෙන් ද, එසේ සිටින වහලුන් වහල් භාවයෙන් නිදහස් කර ගැනීමෙන් ද මෙකී කුලකර්මය තත්කාලීනව ඉටුකර ගැනීමේ හැකියාව තිබූ බව

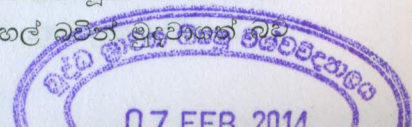
පෙන්වා දෙයි.³ මෙහිදී විහාරස්ථානයේ වහලුන් වශයෙන් සිටියවුන් නිදහස් කර ගැනීම සඳහා පරිත්‍යාගයක් කළ අවස්ථාවක් ලෙසට වෙස්සගිරිය ක්‍රි.ව. පස්වෙනි සියවස නියෝජනය කරනු ලබන සිවුවෙනි ශිලාලේඛනය දැක්විය හැකිය. සහසවරල දළමෙය සකණකන වෙසිමිනිය අබ කසබගිරියෙ වහර සයක කහවණ දී වහරිල විදවසහ මහ පල සව සතනට⁴ සහසවරල, දළමෙය, සහ සකණකන වෙසිමිනියඅබ යන අය කහවනු සියයක් කාශ්‍යපගිරි විහාරයට පරිත්‍යාග කොට වහලුන් වහල් භාවයෙන් නිදහස් කරන ලදී. එහි පින සියලු සත්වයන්ට අත්වේවා යි ප්‍රාර්ථනා කරයි. පරණවිතාන දක්වන ආකාරයට මෙයින් වහලුන් වහල් භාවයෙන් නිදහස් කර ගැනීම මෙන්ම වහලුන්ගේ වියදම සඳහා ද විහාරස්ථානයන්ට යම් යම් පරිත්‍යාගයන් සිදුකර ඇති බව මෙයින් පෙනේ. එතුමා මෙම අදහස සංස්කෘත භාෂාවෙන් වාෂල යන වදනින් ද, පාලි වසල යන වදනින් ද ගෙන ඇති බව පෙන්වා දෙයි.⁵

කෙසේ වෙතත් මෙම යුගයේ විහාරස්ථානයන් සතුව වහලුන් සිටි බවට සාධක සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර මගින් ද තහවුරු වන නිසා මෙම මතයට ඉඩක් ඇති බවක් පෙනේ. එහෙත් මෙම වචනය යෙදෙන්නේ බොහෝවිට විදව් යන වදනත් සමගයි. විදව් යන්නට පරණවිතාන අර්ථ දක්වන්නේ කැඩීමට සලස්වන ලදී, තවත්වන ලදී, වශයෙනි. නැවැත්වීම, අවසන්කිරීම යන අදහස එහි ඇති බව ඔහු කියයි.⁶ තව ද සංස්කෘත භාෂාවෙන් යෙදුණු වාෂල යන වදන වරසල, වරහල වශයෙන් මෙම යුගයේ සිංහල භාෂාවට බිඳී එන්නට ඇති බවට පරණවිතාන සිතයි. මෙම මතය අනුව යන්නේනම් ක්‍රි.ව. පස්වෙනි හයවෙනි සියවස්වන විට මෙරට විහාරස්ථානවල වහල් මෙහෙයක් පැවති බව පිළිගැනීමට සිදුවේ. විහාරස්ථානයේ කටයුතු සඳහා වහලුන් වශයෙන් සේවා කම් කළේ ද, එසේ නොමැතිනම් හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ කටයුතු වෙනුවෙන් සේවකම් කළේ ද යන්න පැහැදිලි වන්නේ නැති නමුදු මෙම යුගයේ වහල් මෙහෙය විහාරස්ථානවල පැවති

බව පිළිගැනීමට සිදුවේ. එහෙත් වසල යන වදන පාලි භාෂාවට අනුව අර්ථ දක්වන්නේ වහලා වශයෙන් නොව නොහොබිතා කටයුතු කරන්නා යන අර්ථයෙනි.⁷ වහලා යන්නට පාලි භාෂාවෙන් භාවිත කරන්නේ දාස යන වදනයි. එබැවින් මෙම මතය විමර්ශනයට අගතේ ය.

ක්‍රිස්තු වර්ෂ දෙවන යුගයට අයත් ඇතැම් ශිලාලේඛනයන්ගෙන් ද දාස යන වචනය හමුවෙයි. එහි අර්ථය දාසයා නොහොත් වහලා යන්නයි. ක්‍රිස්තු වර්ෂයෙන් දෙවන සියවසට අයත් ඉලුක්වැව ශිලාලේඛනයෙහි දාසයෙක් හා දාසියක් යන දෙදෙනා විසින් කරන ලද පරිත්‍යාගයක් පිළිබඳව සඳහන් වෙයි. සිද්ධම්, අමිතිය මහරජනක සගය දිනෙ කබුරක වව්‍ය ව තපතිය එකපති විතිය දිනෙ දස අනුල දින දස කල ව⁸ මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ මෙම යුගයේදී ද දාස යන වදන ශිලාලේඛනයන්හි යෙදී ඇති බවයි. වහල් මෙහෙය සඳහා භාවිත වදන්වල තත්කාලීනව දාස යන වදන දැකියහැකි බැවින් වහල වෙනුවෙන් යෙදෙන වසල යන වචනය භාවිත විය යුතුව ඇත්තේ නොහොබිතාකම් කරන්නා යන අර්ථය ඇති වසල යන්න සඳහා බව සිතීමට මෙයින් ඉඩ සැලසේ. මෙම යුගයට අයත් වහරල ලිපි බොහොමයකම පුණ්‍යානුමෝදනාවක් ද දිස්වේ. එනම් කුශල කර්මයේ පින් අනුමෝදන් කිරීමයි. පල සව සතනට⁹ වයවය¹⁰ වශයෙන් එය යෙදී තිබේ. එයින් පුණ්‍යානුමෝදනාව සියලු සත්වයන් උදෙසා සිදුකරනු ලබන බව පැහැදිලි ය. එබැවින් මෙහි වහරල යනු කුමන අර්ථයකින් යෙදුනේ ද යන්න පිළිබඳව තවදුරටත් සොයා බැලිය යුත්තේ ය.

මෙම යුගයට අයත් සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථයන්ගෙන් ද වහල් මෙහෙය පිළිබඳව තොරතුරු හමුවෙයි. මහාවංසයේ මහාදායීක මහානාග රජුගේ කායඝී සාඵලයය විස්තර කරමින් තමන් බිසව, මගුලැකු, මගුල් කඩුව, කුමාරවරු දෙදෙන ආදී සියල්ලන්ම හික්ෂුන් වහන්සේලා ප්‍රතික්ෂේප කරද්දී ම ශාසනයට පූජා වී සංඝයාට ගැලපෙන විවිධාකාර වස්තූන් දී එම වහල් බවින් මුදවාගත් බව

ද එහි විස්තර වෙයි.¹¹ මේ හැර අග්ගබෝධි රජු තම මවට තමාම කියා විහාරයට තමන්ව පූජා කරවා පසුව මිල දෙවා එයින් නිදහස් වූ ආකාරය මහාවංසයෙහි සඳහන් වෙයි.¹² මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ එම යුගයේ හික්ෂුන් වහන්සේලාට හෝ විහාරස්ථානවලට දාස බවට පත්වී වස්තුව දී එයින් නිදහස් වීමේ සම්ප්‍රදායක් පැවති බවයි. මෙකී වහරල ලිපි වලින් කියවෙන්නේ එම සම්ප්‍රදාය ම බව පරණවිතාන අර්ථකථනය අනුව සිතීමට ඉඩකඩ තිබේ. එහෙත් මෙහි ඇතැම් ශිලාලිපිවල වහල යන වදනම මෙම යුගයේ ද යෙදී ඇති නිසා වහරල වශයෙන් අමුතුවෙන් වෙනත් වචනයකින් හෝ කිහිපයකින් එම අදහසම භාවිත වූවා ද යන්න සැකයට භාජනය වෙයි.

වහරල යන වදන විවිධාකාරයෙන් ශිලාලිපිවල යෙදී තිබේ. ඇතැම් ශිලාලිපියක එය යෙදී ඇත්තේ විහෙරල¹³ වශයෙනි. විහෙරලෙය ¹⁴ වශයෙන් ද එය යෙදී තිබේ. වෙහරල¹⁵ වෙහෙරල¹⁶ විහෙරිල¹⁷ වහරල¹⁸ වහරලහ¹⁹ මෙසේ විවිධ ආකාරයෙන් යෙදී ඇතිවා පමණක් නොව ඇතැම් වචනවලින් කියවෙන්නේ වහල්භාවයට වඩා විහාරසන්තක යමක් පිළිබඳව සිතීමට තුඩු දෙන යෙදුම් ය. මෙහිදී විහෙරලෙය යන වචනය ගෙන බැලූ විට එය විහාරසන්තක යන අර්ථයට සමානවන බව පෙනේ. කෙසේ වෙතත් මෙකී පරණවිතාන මතය විචේචනය වී ඇත්තේ මෙකී තත්වය නිසා බව පැහැදිලි වෙයි.

පළමුවෙන් මෙකී පරණවිතාන මතය විචේචනය කරන ලද්දේ ඩී.ජේ.විජේරත්න විසිනි. ඔහු මෙහි ඇති විදවය යන වචනය භාවිත කරමින් වහරල යන්නත් සමගම එය යෙදී ඇති නිසා වහල්මෙහෙය පිළිබඳව එයින් අදහස් නොවන බවට හේතු ගෙනහැර දැක්වී ය. ඒ අනුව මෙකී ලිපිවල ඇති වෙහරලය, වහරලය වැනි වදන් ඔස්සේ විහාරයන් සඳහා දැව කප්පවන ලද බවක් මේවායින් කියවෙන බව ඔහුගේ අර්ථකථනය මගින් දක්වා ඇත.²⁰ මෙම ශිලාලේඛනයන්හි සඳහන්වී ඇති විදව යන වදන අනුව යමින් ඔහු සඳහන් කරන්නේ මෙයින් කැපීම යන අදහස

ගම්‍යමාන වන බවයි. මෙලෙස ඡේදනය කරන්නේ ගස් හෝ දැව බවත්, මෙකී ලිපිවල ඇති වහරල යන වදන අනුව විසාරලක>විසාරල>වෙහෙරල>විහෙරිල වශයෙන් එහි අදහස විහාර සඳහා දැව බවත් දැව කැප්පවීම හෝ දැව කැපීම එයින් අදහස් වන බවත් ඔහු පෙන්වා දෙයි. ²¹

ඔහුගේ මතයට අනුව සහසවරල දළමෙය සකණකන වෙසිමිනිය අබ කසබගිරියෙ වහර සයක කහවණ දී වහරිල විදවයහ මහ පල සව සතනට යන මෙහි මුලින් දැක්වූ ශිලාලිපියට ඔහු අර්ථකථන සපයන්නේ, සහසවරල දළමෙය හා සකණකන වෙසමිණිය අබ කාශ්‍යපගිරි විහාරයට කහවණ සියයක් දී දැව කැප්පවීමට සලස්වන ලදී. මෙම පුණ්‍යකර්මය සැමට අත්වේවා වශයෙනි.²² මෙයින් මෙකී වහරල ලිපි සම්බන්ධයෙන් ඔහුගේ අර්ථකථනය පැහැදිලි ය. වහරල වට කට යන්න සඳහා ඔහු දක්වන අදහස් වන්නේ දැවවල වියදම සඳහා, දැව පරිත්‍යාග කිරීම සඳහා, දැව අබණ්ඩව සැපයීම සඳහා වශයෙනි.²³

මෙම මතය කෙසේ වුවත් වහරල යන්න සඳහා වූ මූලික අදහස හැරුණුවිට මෙහි යෙදෙන විදවය යන වදන සඳහා එතුමා දක්වන කැපීම, කැප්පවීම යන වදන් නිවැරදි බව පෙනී යයි. පරණවිතානයන් ද විදවී යන්නට දක්වන අර්ථය පිළිගැනීමට ලක්වී තිබේ. කැඩීම, කැපීම හෝ ඇඟිල්ලෙන් සිදුරු කිරීම යන අර්ථ එහි ඇති බව ඔහු පෙන්වා දෙයි.²⁴ ඒ අනුව විදවී යන්නට මෙකී උගතුන්ගේ අර්ථ දැක්වීම්වල වෙනසක් නොමැති බව මෙයින් පැහැදිලි වෙයි. මෙකී ඇතැම් ශිලාලිපිවල යෙදෙන සයමල වහරල, අලමල වහරල යන යෙදුම් සඳහා ද ඩී.ජේ. විජේරත්න අදහස් ප්‍රායෝගිකත්වයක් උසුලන බව පෙන්වා දිය හැකි ය. මෙහි සයමල වහරල යනු සියඹලා බවත්, ඒ අනුව සයමල වහරල යනු සියඹලා දැව බවත් ඔහු පෙන්වා දෙයි.²⁵ අලමල යන්න කෙසේ වෙතත් පැහැදිලිව දක්වා නොමැත.

මෙකී විචේරණයේ මතය විවේචනයට ලක් කිරීම සඳහා ක්‍රියා කළ පරණවිතාන මහතා ඒ වෙනුවෙන් භාෂාවේ වාග් විද්‍යාව හා ව්‍යාකරණය ද, පදෝත්පද විද්‍යාව ද උපකාරීකරගෙන තම මතය ස්ථාවර කර ගැනීම වෙනුවෙන් දීර්ඝ විස්තරයක් ඉදිරිපත් කළ අතර එයින් වහරල යනු වහලුන් වෙනුවෙන්ම මෙම යුගයේ භාවිත වචනයක් බව ස්ථාවර ව කියයි.²⁶

මේ පිළිබඳව අදහස් දක්වන නන්දදේව විචේසේකර මෙයින් පරණවිතාන මතය පිළිබඳව තම ප්‍රසාදය පළකරන අතරම ලංකාවේ වහල් මෙහෙය පිළිබඳව දීර්ඝ පර්යේෂණයක යෙදෙමින් ඩී.ජේ.විචේරණයන්ගේ මතයට යම් අනුකූලතාවක් ද දක්වයි. ඒ සඳහා ඔහු විහාරස්ථානවල විසූ දාසයන් දරසැයවල් සඳහා මෙන්ම විහාරස්ථානයේ අවශ්‍යතා සඳහා ලී දඩු එකතුකරගෙන එන්නට ඇති බව සඳහන් කරයි. කෙසේ වෙතත් මෙකී පරණවිතාන හා විචේරණ මතයන් පිළිබඳව වැඩි යමක් ඔහු සඳහන් නොකරන අතරම ඒ සඳහා අන් අයගේ අවධානය යොමු කරවයි.²⁷

මෙකී මතයන් පිළිබඳව සැලකීමේදී පෙනී යන්නේ පරණවිතාන හා ඩී.ජේ.විචේරණ යන උගතුන් දෙදෙනාම මෙකී වහරල යන්න සඳහා දක්වන අර්ථකථනයන් සැකයට තුඩු දෙන බවයි. මෙහිදී පරණවිතාන මහතාගේ මතය පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී පෙනී යන්නේ මෙම යුගයට අයත් ශිලාලිපිවලින් ම වහල යන වදන දැක්විය හැකි බැවින් ඒ සඳහා වහරල හෝ වහරලය ආදී වෙනස් වචනා භාවිත වීම සැක සහිත බවයි. බරෝස් මණ්ඩප පියගැටපෙළෙ ඇති ශිලාලේඛනයන්ගෙන් තෙවෙනි ලිපියෙහි ඇත්තේ වහල වට කට²⁸ යනුවෙන්. පරණවිතාන ඒ සඳහා අර්ථ දක්වා ඇත්තේ වහලුන්ගේ නඩත්තුව සඳහා වශයෙනි.²⁹

මෙහිම ඇති මෙම යුගයට අයත් සමාන ශිලාලිපිවල ඇත්තේ වහරල හෝ වහරලය ආදී වශයෙන් වීම මෙහිදී අපගේ අවධානයට බඳුන් වේ. මේ නිසා වහරල යන වදනින් වහල්

මෙහෙය අදහස් වන බව පිළිගැනීම ද සදොස් වන බව පෙනේ. වහල යන වදන තත්කාලීනව තිබියදී එය වෙනුවට වැඩි වශයෙන් ර යන්නක් සමග වහරල හෝ වහරලය ආදී වශයෙන් වෙනත් ස්වරූපයන්ගෙන් එය සටහන් කිරීමෙහි අර්ථයක් නොමැති බැවිනි.

වහරල යන වදන පිළිබඳව වඩාත් පර්යේෂණාත්මක අර්ථකථනයක් සපයන ලද්දේ මහාචාර්ය සිරිමල් රණවැල්ල විසිනි. රෝහණ නම් සඟරාවට ඇත්කඳ විහාර ශිලාලේඛනය පිළිබඳව අර්ථවිවරණයක් කරන එතුමා වහරල යන්නෙන් ගැනෙන්නේ විහාර සලාක බව පෙන්වා දෙයි. තත්කාලීනව සාහිත්‍ය හා ශිලාලේඛනමය සාක්ෂි මගින් මෙම නිගමනය පිළිබඳව දීර්ඝව විස්තර කර තිබේ.

මහාචාර්ය පරණවිතානයන්ගේ මතය පිළිබඳව විවරණයක යෙදෙන මහාචාර්ය රණවැල්ල සාහිත්‍ය සාධක ගෙනහැර දක්වමින් පරණවිතාන මතය විවේචනයට ලක් කොට තිබේ. ඒ අනුව ධම්මපදට්ඨකථාවේ (පස්වෙනි සියවස) දරුවන් දෙදෙනෙක් වහල් බවින් නිදහස් කිරීම පිළිබඳව සඳහන් වන්නේ හුජ්ස්සේ කත්වා යන වදනයි.³⁰

තවදුරටත් කරුණු පෙන්වාදෙන එතුමා දහම්පියා අටුවා ගැටපදයේ දක්නට ලැබෙන එවැනි සඳහනක් පෙන්වා දෙයි. එහි 'හුජ්ස්සේ කත්වා උපට්ඨහති'³¹ නිදහස් කොට එළඹෙව යි අර්ථ දක්වා තිබේ. මහාචාර්ය පරණවිතාන වහලුන් නිදහස් කිරීම පිළිබඳව සමන්තපාසාදිකාවෙහි දී හුජ්ස්සේ කත්වා යන්න නිදහස් කොට යනුවෙන් අර්ථ දක්වයි.³² එහෙත් එතුමා එම අර්ථය ගන්නේ වහරල විදව් යන්න සඳහා යි. මෙම අර්ථය සම්පූර්ණයෙන්ම වැරදි බව පෙන්වාදෙන මහාචාර්ය රණවැල්ල මෙහි වහරල විදව් යනු වහලුන් නිදහස් කිරීම සම්බන්ධ අර්ථයක් ගත නොහැකි බව පෙන්වා දෙයි.³³ මෙහිදී එතුමා පෙන්වාදෙන තර්කයන් වඩාත් ශක්තිමත් බව පෙනේ. ඇත්කඳ විහාර

ශිලාලේඛනයෙහි මේ සඳහා ශක්තිමත් නිදසුනක් එතුමා පෙන්වා දෙයි. එහි දෙවනරල විදව් යනුවෙන් දැක්වේ. මෙහි දෙ යනු දෙකයි. එබැවින් වහලුන් දෙදෙනෙක් යයි පරණවිතාන මතයට අනුව අර්ථ කිය යුතු වෙයි. ඩී.ජේ.විජේරත්න මතයට අනුව ගස් දෙකක් හෝ දර ප්‍රමාණයන් දෙකක් වශයෙන් අර්ථ දැක්විය යුත්තේ ය. එහෙත් මෙහි යෙදී ඇති සෙසු වචන පිළිබඳව අර්ථ විභාග කරන්නේ නම් පෙනී යන්නේ මෙහි දෙවනරල යන යෙදුමත් සමග එකී අර්ථයන් සැකයකින් තොරව ඉදිරිපත් කළ නොහැකි බවයි.

එම ශිලාලිපියෙහි "වකේ ඉවො ලහබතකි ඉවො" යනුවෙන් වදන් දෙකක් වෙයි. මෙහි වකේ හා ලහබතකි යන වදන් දෙක මෙහිදී අපගේ අවධානයට පත්විය යුත්තේ ය. මහාවාර්ය රණවැල්ල පෙන්වාදෙන අන්දමට ලහබත යනු නූතනයේ සලාක බත සඳහා යෙදෙන වචන බවත්, වකේ යනු පාලි භාෂාවෙන් පාක හෝ පක්ඛ යන වදන් සඳහා භාවිත වදන් බවත් එයින් දෙසතියකට වරක් යන්න අර්ථ දැක්වෙන බවත් එතුමා පෙන්වා දෙයි.³⁴ මෙය පිළිගත හැක්කේ වහරල විදව් යන වදන් සමගම මෙහි වකේ ඉවො හා ලහබතකි ඉවො යන වදන් ද දැකිය හැකි නිසාය. ඒවා මෙහි මුලින් දැක්වූ වදන්වලට නූතනයේ සමාන වන බව පැහැදිලිව දැක්විය හැකි සාධක සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථයන්හි අන්තර්ගතව ඇත්තේ ය.

විනය පිටකයේ පෙනෙන සාධක පෙන්වාදෙන මහාවාර්ය සිරිමල් රණවැල්ල බත් ප්‍රදානය කරන ආකාර කිහිපයක් එහි යෙදී ඇති බව පැහැදිලි කරයි. ඒ අනුව බත් වර්ග පහක් දැක්වේ.³⁵ මෙහි සලාක යන්න සිංහල භාෂාවෙන් ලහ හෝ ලා වශයෙන් සිටී. රණවැල්ල මහාවාර්යතුමා පෙන්වා දෙන්නේ ලහ හෝ ලා යන්න වහරල හෝ වහරලය යන වදන් සමග සමානතාවක් දක්වන බවයි.³⁶ මෙහිදී එතුමාගේ මතය සිංහල වියරණ රීතීන් සමග ද සාකලයෙන්ම ගැලපෙන බව පැහැදිලි ය.³⁷ මෙහි වහර යන පදය විහාර යන්නට සමාන වන බව එයින්

පෙනේ. අර්ථය සම්පූර්ණයෙන් ම සාර්ථකව ඉදිරිපත් නොකළ ද ඩී.ජේ.විජේරත්නයන්ගේ වහරල යන්න වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් කළ විහාර යන පදයට සමාන වශයෙන් දැක්වීම මේ අනුව සාර්ථක අර්ථකථනයක් බව මෙයින් පැහැදිලි වෙයි.

මිළඟට ඇති විදවය යන වදන වෙනුවෙන් ද මහාවාර්ය රණවැල්ල ඉදිරිපත් කරන මතය වඩාත් ශක්තිමත් බව පෙන්වා දිය හැකි ය. අනුරාධපුර රාජධානි සමයට අයත් සහස්සවත්ථුප්පකරණයේ අරියගලතිස්ස තෙරුන් වහන්සේගේ කථාවේ දී "මහාවිහාරං ගන්ත්වා සලාක භත්තං වින්දාපෙන්වා"³⁸ වශයෙන් සඳහනක් එයි. රසවාහිණියෙහි එම අදහසම "සලාකං අත්තනෝ නාමේන වින්දාපෙන්වා භික්ඛූනං අදාසි" වශයෙන් දැක්වේ.³⁹

එය ම සිංහල භාෂාවෙන් සද්ධර්මාලංකාරයෙහි "තමන්ගේ නමින් ලහ කප්පවා භික්ෂූන් වහන්සේ අතට දුන් සේක"⁴⁰ වශයෙන් දැක්වේ. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ ලහබත් දීම සඳහා දින වෙන්කරගෙන දන් දීම පිළිබඳ පුවත් අනුරාධපුර යුගයට අයත් සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථයන්ගෙන් ම දැකිය හැකි බවයි. එබැවින් වහරල ලිපිවලින් කියවෙන අර්ථය පිළිබඳ රණවැල්ල මහාවාර්යයංකවරයාගේ මතය ශක්තිමත් බව පැහැදිලි වෙයි. මෙකී නව අර්ථ විවරණයන් සමගම ඇත්කඳ විහාර ශිලාලේඛනයට එතුමා අර්ථ දක්වා ඇත්තේ මෙසේ ය.

සිදුම වසු කමරයි හිව් සයියක ක
 හවිණි දිය දෙවෙහෙරල විදි
 වියි වකෙ ඉ(වො) ලහබතකි ඉවො.⁴¹

යහපතක් වේවා, මැණික්කරු හිව් කහවණු හයසියයක් දී පක්ඛික හා සලාක බත් වෙනුවෙන් විහාර සලාක දෙකක් ලබා ගන්නා ලදී.

මෙය වහල් මෙහෙය පිළිබඳව අර්ථකථනය හා විවරණය කළේනම් එයින් වහලුන් දෙදෙනෙක් නිදහස් කළ බව කිය හැකි

නමුදු සලාක බත් හා පක්ඛික බත්⁴² වෙනුවෙන් මෙම ශිලාලිපියට ගැලපෙන අර්ථකථනයක් ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත් වන්නේ ය. එබැවින් මෙම මතය වඩාත් ශක්තිමත් බව පෙන්වා දිය යුතුව ඇත්තේ ය.

ඒ හැරුණු විට වර්ෂ 2001 දී සිය ආචාර්ය උපාධි නිබන්ධනය ඉදිරිපත් කරමින් එහි වහරල ලිපි පිළිබඳව අර්ථකථනයක යෙදෙන ආචාර්ය මාලිනී ඩයස් මහත්මිය මෙය උතුම් පිංකමක් බව බව කියයි.⁴³ තවදුරටත් අදහස් දක්වන එතුමිය මින් අදහස් කරන ලද්දේ වහල් මෙහෙය නොව පාලි භාෂාවෙන් වහාර වශයෙන් යෙදෙනුයේ විහාරස්ථානයන් (monasteries) බවත්, පරණවිතානයන් දක්වන ආකාරයට සිංහල භාෂාවෙන් වහල් යන්න නොවන බවත් පෙන්වා දෙයි.⁴⁴

එතුමිය පෙන්වාදෙන ආකාරයට වහරල ශිලාලිපි කිහිප ආකාරයකින් ම දිස්වේ. එනම්,

- විද වහරල
- වට වහරල
- කර වහරල වශයෙනි.

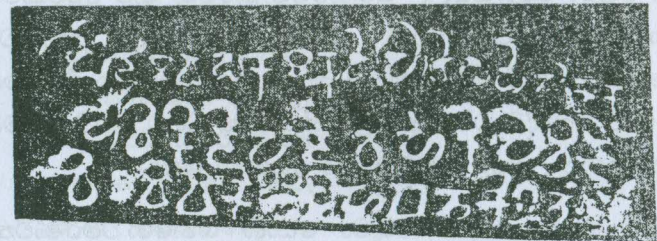
ඒ අනුව වහරල විදවි යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ වහරලයෙන් නිදහස්වීම සඳහා මුදල් ගෙවූ බවයැ යි ද, වහරල වට යන්නෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ වහරල නඩත්තුව සඳහා මුදල් පරිත්‍යාග කරන ලද බවයයි ද එතුමිය වැඩිදුරටත් දක්වයි.⁴⁵

මේ අනුව වහරල යන්නට එතුමිය දක්වන අදහස වන්නේ අනිවාර්ය බව සේවයෙන් නිදහස් වීම බව පෙන්වා දෙයි.⁴⁶

මේ අනුව වහරල යන්නට මාලිනී ඩයස් මහත්මිය දක්වන අදහස වන්නේ විහාර සන්නක අනිවාර්ය සේවයෙන් නිදහස් වීම බව පැහැදිලි වෙයි. කෙසේ වෙතත් මෙය සිදුකරනුයේ ප්‍රකට පුණ්‍යකර්මයක් වෙනුවෙන් බව ඇය පවසන බැවින් මෙකී

ශිලාලිපි සඳහා පැහැදිලි අර්ථකථනයක් එලෙසින් ද ඇති කර ගත හැකි ය. බුදු දහමේ විරස්තිරිය සඳහා හක්තියක් ඇති අයවලුන් විසින් විහාරස්ථානවල අනිවාර්ය සේවයක් සිදුකළ යුතු බවට මේ අනුව ක්‍රමවේදයක් එකල පැවති බව සිතීමට සිදුවේ. ක්‍රි.ව. දෙවෙනි තෙවෙනි සියවස්වලදී එබඳු ක්‍රමවේදයක් පැවති බව මෙහි මුලින් සාකච්ඡා කර ඇත. කෙසේ වෙතත් මෙහි ඉහතින් දක්වා ඇති ලහබත් හා පක්ඛික බත් වැනි අර්ථකථන සඳහා මෙකී නිර්වචනය භාවිත කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳව අපගේ අවධානය යොමු විය යුතු ය.

සිදම වසු කමරයි හිවි සයියක ක
 හවිණි දිය දෙවෙහෙරල විදි
 වියි වකෙ ඉ(වො) ලහබතකි ඉවො

ඇත්කඳ විහාර ශිලාලේඛනය

යහපතක් වේවා, මැණික්කරු හිවි කහවණු හයසියයක් දී අනිවාර්ය සේවයෙන් නිදහස් වන ලදී. පක්ඛික හා සලාක බත් යන අනිවාර්ය සේවයන් දෙක වෙනුවෙනි. වශයෙන් අර්ථ කිය යුතු ය.

එහෙත් මෙහිදී මහාචාර්ය සිරිමල් රණවැල්ල මතය ඊට වඩා ශක්තිමත් බව පැහැදිලි වෙයි. ඒ වහරල විදවි යනු විහාර සලාකයක් කප්පවන ලදී වශයෙන් ගන්නේනම් එකී සලාක බත් මොනවාද යන්න මෙහි පැහැදිලිව දිස්වන බැවිනි.

වහරල යන වදන පිළිබඳවත් මෙකී ශිලාලිපිවල අර්ථකථනයන් පිළිබඳවත් වඩාත් නූතන විවරණයක් ඉදිරිපත්

කරන ලද්දේ මහාචාර්ය අනුර මනතුංගයන් විසිනි. එතුමා මෙකී සියලුම අර්ථකථනයන් ප්‍රතික්ෂේප කරමින් ඒ සඳහා වෙනම අර්ථකථනයක් සපයනු ලබයි.

වර්ෂ 2002 නොවැ.15 වෙනි දින පැවති කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන පීඨයේ වාර්ෂික පර්යේෂණ සංග්‍රහයක පර්යේෂණ පත්‍රිකාවක් පල කරමින් එතුමා පෙන්වා දෙන්නේ වහරල විද්වි යන්නෙන් අදහස් වන්නේ වහල් මෙහෙය, දැව කැපීම හෝ කැප්පවීම, ආහාර සලාක නිකුත් කිරීම, අනිවාර්ය සේවයෙන් නිදහස් වීම ආදී මෙතෙක් ඉදිරිපත්ව ඇති අර්ථකථනයන් නොවන බවත් එයින් පැහැදිලි වන්නේ සසරින් මිදීම සඳහා පැවිදිවීම බවත් ය. මීට පෙර පලවී ඇති මෙම වදන වෙනුවෙන් වන අර්ථකථනයන් පිළිබඳව සඳහන් කරන එතුමා ඒවා සියල්ල ප්‍රතික්ෂේප කරමින් නව අර්ථකථනය සඳහා මාර්ගය පාදා ගනී. මෙහි වහරල විද්වි යනු වහල් භාවයෙන් නිදහස් වීම නොවන බවත්, ලෝකසම්මත ජීවිතයෙන් නිදහස් වී බෞද්ධ ධර්මානුකූලව හික්ෂුවක් බවට පත්වීම මෙයින් අදහස් කරනු ලබන බවත් එතුමා පෙන්වා දෙයි.⁴⁷

මෙම මතය සඳහා එතුමා යොදා ගන්නේ පරණවිතාන පෙන්වාදුන් වහලුන් නිදහස් කළ බවට එන අර්ථකථනයම යි. එහෙත් ඒ සඳහා ලබා දෙන අදහස වෙනස්වීම පමණක් වෙනස වශයෙන් පෙනේ. එහෙත් මෙම මතයේ ද උභයතා පවතී.

මෙම මතය ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා එතුමා මහායාන ආදර්ශය ඇති විහාරස්ථානවල මෙම ලිපි සටහන් කර ඇති බවට අදහස් ඉදිරිපත් කරයි.⁴⁸

එහෙත් දැනට පළව ඇති මෙම වචනය ඇති ශිලාලිපි හා ඒවා අයත් ස්ථානයන් පිළිබඳව විමසීමේදී මෙම මතයට වැඩි ඉඩක් නැති බව පෙනේ. කෙසේ වෙතත් සිය අගන වහරල විද්වි යන්නට එතුමා තම ස්වාමිඳුවගෙන් නිදහස්වීම අර්ථවත් වන බව දක්වයි.⁴⁹

මෙය ථේරීගාථාවල ඇති සිය සැමියාගෙන් නිදහස්වීම වැනි අර්ථයක් ගෙන දේ. එහෙත් මෙම යුගයේ සිය අගන යන වදනින් සිය භාර්යාව අර්ථවත් වූයේ ද යන්න සැක සහිතය. ඒ සියයක් අගනා වහරලයක් සටහන් කළ බව වැනි අර්ථයන් ද මෙහිදී ඒ වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් කළ හැකි වීම යි. එබැවින් සිය අගන යනු සිය භාර්යා ව ම අදහස් කළ බවක් නොහැඟවේ.

අනෙක් අතට හික්ෂුන් වහන්සේලා ද වහරලයන් සිදුකළ බවට සඳහන් වන බැවින් එකී මතය පැහැදිලිව බිඳ වැටේ. කුඩාරත්මලේ ගිරි ලිපියෙහි සඳහන් වන්නේ හික්ෂුන් වහන්සේලා ද වහරලයන් සිදු කර ඇති බවයි.

(මහ)කබ සිරිසගබොයි අ-
බයි මහරජහ (ව)ත ලගි වති-
රවන වසි හිමසු වතප-
නෙමසි එකදසු පකදසි
කක්බගමි(ය)හ අරකල-
යි පුවිපයි සිධන සියක
කහවණි දි විද්වි වහරල-
ය පල සවසනනට

මෙහි අර්ථය වන්නේ, සිරිසගබෝ අබය මහරජු රාජ්‍යත්වයට පත්ව සිටිවෙනි වර්ෂයෙහි හේමන්ත මාසයෙහි පුරපක්ෂයෙහි එකොළොස්වෙනි දවස්හි කක්බගමියෙහි ආරක්ෂකතෙමේ කහවණු සියයක් දී සිද්ධත්ථ තෙරුන් වහල් භාවයෙන් (පරණවිතාන මතයට අනුව) නිදහස් කරන ලදී. මෙම පිණ සියලු සත්වයන්ට අත්වේ වා යනුයි.⁵⁰

මෙහි පුවිපයි යන්න සංස්කෘත භාෂාවෙන් ප්‍රවෘත්ත යන වදනින් බිඳී ආවක් සේ පිළිගැනේ. එබැවින් වහරලය කරන ලද්දේ සිද්ධාර්ථ තෙරුන් වෙනුවෙන් බව පැහැදිලි ය. එලෙස ගත් කළ අනුර මනතුංග මහාචාර්යවරයා දක්වන ආකාරයට ගිහිගෙය නැමැති වහල් බවින් නිදහස් වී පැවිදි වී ඇත්නම්

නැවත උන්වහන්සේ නිදහස් කරන ලද්දේ කුමක් වෙනුවෙන් ද යනුවෙන් ගැටලුවක් පැනනගී. මහාවග්ග පාලියෙහි වහලුන් පැවිදි නොකළ යුතු බව පැහැදිලිව දක්වා තිබේ.⁵¹

සසර බැමිවලින් මිදී පැවිදිවීම මෙයින් අදහස් කළේනම් නැවත උන් වහන්සේ වෙනුවෙන් වහරලයක් සලකුණු කරන්නේ කුමක් නිසා ද? මේ අනුව මහාවාර්ය අනුර මනතුංග මහතාගේ මතය ද පිළිගත නොහැකි වන බව පෙනේ.

අනෙක් අතට ආචාර්ය මාලිනී ඩයස් මහත්මියගේ මතය අනුව යන්නේනම් භික්ෂුන් වහන්සේලා ද අනිවාර්ය සේවාවන්හි නියුක්තව සිටි බව මෙයින් අර්ථ ගැන්වේ. පැවිදිවන්නන් සඳහා අනිවාර්ය සේවා අදාළ වන බවට සාධක නොවේ. එබැවින් එකී මතය ද මෙහිදී පිළිගැනීමට බාධා ඇති වේ. පරණවිතාන මතය අනුව යන්නේනම් මෙකී ශිලාලේඛනය අනුව භික්ෂුන් වහන්සේලාට ද වහල් මෙහෙය අදාළ වී තිබේ. එය ධර්ම විනයට ද පටහැනි ය. සිරිමල් රණවැල්ල මහාවාර්ය තුමාගේ මතය අනුව අර්ථ දක්වන්නේනම් කහවණු සියයක් දී සිද්ධත්ථ තෙරුන් වහන්සේ වෙනුවෙන් විහාර සලාකයක් භාරගත් බව එයින් කියවේ. එය මෙකී ශිලාලිපියේ සඳහන් වටපිටාව හා තොරතුරු සමග හොඳින් ම ගැලපේ.

අනෙක් අතට ඇතැම් වහරල ලිපිවල බුදුබව ප්‍රාර්ථනා කළ බවට සාධක දිස්වෙන නමුදු බොහෝ වහරල ලිපිවල එබන්දක් නොදැක්වෙයි. එබඳු බුදුබව පැතු බවට සාධක දැක්වියහැකි එක් ලිපියක් පහත දැක්වේ.

සි අබගමියහි වසන වට්ඨසලමීදරු
ය විදවි වහරල පල සවසනණට රිවි බුදු බව
වය වය.

අබගම වසන පිටසල නම්වූ මා මගේ දරුවා වහල් බවින් නිදහස් කර ගනිමි. මෙම කුශලකර්මයේ ඵලය සෑමට අත්වේවා. එම පිනින් බුදුබව ලැබේවා.⁵²

කෙසේ වෙතත් බුදුබව පැතු ශිලාලේඛන වහරල ලිපි අතර ඇත්තේ කිහිපයකි. නූතනයේ සොයා ගන්නා ලද අර්ථ විචරණය කරන ලද බොහොමයක් මෙබඳු ලිපි ඇති අතර ඒවායේ බුදුබව පැතු බවට සාධක විරල ය. මේ නිසා අනුර මනතුංග මතය පිළිගැනීමට අවකාශ මද ය. ඒ හැරුණු විට මහායානවාදී මත දැරූ විහාරස්ථානවල මෙම ලිපි සටහන් කොට ඇති බව එතුමා සඳහන් කළ ද ශිලාලිපිවල ව්‍යාප්තිය පිළිබඳව විමසීමේදී එම මතය බිඳ වැටෙන බව සඳහන් කළ හැකි ය.

මේ පිළිබඳව අවධානය යොමු කල වල්පොල රාහුල හිමියන් ද පරණවිතාන මතය පිළිගන්නා බව පෙනේ. උන් වහන්සේ දක්වන්නේ බුද්ධ, ධර්ම හා සංඝ යන තෙරුවන් උදෙසා තමාම වහලෙක් වීම පුණ්‍යවන්න ක්‍රියාකාරකමක් වශයෙන් සලකනු ලබන බවයි.⁵³

මෙම මතය ආගමික භක්තියෙන් විමසීමේදී පැහැදිලිව පිළිගතහැකි සත්‍යයකි. එහෙත් මුදල් ගෙවා එයින් නිදහස්වීමක් බුදුසමයේ අදහස් කරනු ලැබ ඇත්තේ ද? තමන් බුදුන් දහමි හා සඟුන් උදෙසා ජීවිතය පූජාකරනු ලබන්නේ භක්තිය වෙනුවෙන් පමණි. ඒ වෙනුවෙන් විහාරස්ථානවලට මුදල් ගෙවා එයින් නිදහස් වෙන්නේනම් බුදුසමයේ චාරිත්‍ර විධිවලින් ද නිදහස්වීමක් එයින් අදහස් කරන ලද්දේ දැයි විමසීමට සිදුවේ. මේ නිසා මෙකී මතය ද පිළිගැනීම දුෂ්කර ය.

වහරල ලිපි බොහොමයක් ඇති රාජාන්ගනයේ හත්ථිකුච්ඡි විහාරයේ ශිලාලිපි කිහිපයක් අර්ථවිචරණය කරනු ලැබූ ඒ. එස්. හෙට්ටිආරච්චි මෙකී ලිපිවල වහරල යනුවෙන් සඳහන් වචනය පිළිබඳව කිසිවක් නොකියයි. එය තිබෙන්නට හැර එතුමාගේ අර්ථකථනයන් ඉදිරිපත්කොට තිබේ. එහෙත් පරණවිතාන මතය විචාරයකින් තොරව එතුමා පිළිගෙන ඇති බව පසක්වේ.⁵⁴

එතුමා වහරල ලිපි කිහිපයක්ම අර්ථකථනය කරන්නේ වහල් මෙහෙය පිළිබඳව වූ අර්ථකථනය භාරගෙන බව මෙයින් පැහැදිලි වෙයි. කෙසේ වෙතත් ශිලාලිපි අර්ථ දක්වා එතුමා මෙසේ කියයි.

මෙම විහාරයේ ඇති ලිපිවලින් වහරල සිදුවූ බව සඳහන් වන්නේ එක් ලිපියක පමණය. සෙසු ලිපි සියල්ලේ වහරල වියදම සඳහා මුදල් ගෙවූ බව සඳහන් වේ. 55

එහි සටහන් වන ලිපි බොහොමයක ඇත්තේ මහාචාර්ය සිරිමල් රණවැල්ල මහතාගේ මතය සනාථකරන ආකාරයේ වහරල ප්‍රදානයන් බව පරිස්සමින් ඒවා අධ්‍යයනය කිරීමෙන් පැහැදිලි වෙයි. ඒවායෙන් බොහොමයක ඇත්තේ වී හෝ ධාන්‍ය වැනි යමක් සඳහා මිලදී පූජා කිරීම සම්බන්ධවයි. එබැවින් හෙට්ටිආරච්චි මහතාගේ පරණවිතාන මහතාගේ මතය වෙනුවෙන් වූ සඳහන ද අර්ථ ශූන්‍ය වන බව පෙනේ. එහි වන එක් ලිපියක් පහත දැක්වේ.

වළටනන දෙවයහිව සිවයහිව මවනබියෙනක රමකව වහරල වට ක

ට දන යහළක වී නළි වී වදනන ව මෙහි පල සව සනනට56

වළටනන දෙවයහු ද මවනබියෙ නකරමක ද (නාගාරාමක) වහරල වියදමට දුන් යාලක වී සහ නළි වී වදනන ද (වේ) මෙහි පල සියලු සත්වයනට (වේවා)

සත්‍ය වශයෙන්ම මෙහි අදහස වන්නේ විහාර සලාක වශයෙන් ලබා දුන් යාලක වී හා නළි වී වදනන ද යන වී පිළිබඳ සඳහනකි. මෙයින් විහාරස්ථානයේ දානය සඳහා විහාර සලාකයන් භාර ගැනීම මෙන්ම වී ආදී ධාන්‍ය වර්ග ද ඒ සඳහා පරිත්‍යාග වශයෙන් පූජා කළ බව පැහැදිලි වෙයි. එබැවින් වහරල යන වදන සම්බන්ධයෙන් බෙහෝ විටම සිරිමල් රණවැල්ල මහාචාර්ය තුමාගේ මතය වඩාත් අර්ථ සම්පන්න වන බව මෙයින් සනාථ වෙයි. මෙහි වහලුන් නිදහස් කර ගැනීම වෙනුවෙන් වී වර්ග දෙකක ප්‍රමාණයන් පරිත්‍යාග කළ බව පිළිබඳව කිසිවෙකුට තර්ක කිරීමට බැරි කමක් නැත. එහෙත් මෙහි දී පැහැදිලිව ම විහාරස්ථානයේ දානය සඳහා වී පරිත්‍යාග කළ බව හා එකී ප්‍රමාණයන් මෙලෙස සටහන් කොට තිබූ බවට සිතිය හැකිවීම වඩාත් ශාස්ත්‍රීය බව පැහැදිලි ය.

මෙම වහරල යන වදන සම්බන්ධයෙන් ප්‍රකට මතවාදයන් ලෙසට දැනට ඉදිරිපත්ව ඇත්තේ මෙකී මතවාදයන් පමණි. කෙසේ වෙතත් මෙහිදී නව මතයක් ඉදිරිපත් කිරීමක් අපේක්ෂා නොකළ අතර මෙම මතවාදයන්ගෙන් වඩාත් නිවැරදි මතවාදය කුමක්දැ යි දැක්වීම විෂයෙහි අප අවධානය යොමු විය. පැහැදිලිව ම වහල් මෙහෙය පිළිබඳව මෙකී ශිලාලේඛනයන්ගෙන් අදහස් නොකළ බව සඳහන් කළ හැක්කේ එම වදන එකල භාෂාවේ තිබියදී ම වහරලය විහරිල ආදී විහාර සම්බන්ධ වෙනත් වදන් මෙකී ශිලාලිපිවල සටහන්ව ඇති බැවිනි. ඒ අතර අනුර මනතුංග මහාචාර්ය තුමාගේ මතය ද ප්‍රායෝගික නොවන්නේ ඒ පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් විස්තරයක් අඩංගුව නොමැත්තාසේ ම මහායාන මතවාදයන් බලවත්ව පැවති ස්ථානවල මෙම ලිපි බහුල වශයෙන් ඇති බවට දැක්වෙන අදහස පිළිගත නොහැකි බැවිනි. අනෙක් අතට හික්ෂුන් වහන්සේලා ද වහරලයන් කළ බවට සාධක දීස්වේ. දැනට පලවී ඇති වහරල ලිපිවලට වඩා පලවී නොමැති වහරල ලිපි ප්‍රමාණය වැඩි බව මෙහිදී පෙන්වා දිය යුත්තේ ය. දිවයිනේ විවිධ පලාත්වලින් වහරල ලිපි ලැබී තිබේ. වහරල යන වදනට වහල් මෙහෙය යන අර්ථය ද නව මතයක් වශයෙන් ගෙන ආ එතුමා ඉවත් කොට නොමැත. එම මතයේ විශේෂත්වය වන්නේ වහල් මෙහෙය ගිහි බැමිවලින් මිදී පැවිදි වීම යන අර්ථයෙන් පමණි. වෙනත් ලෙසකින් කියන්නේ නම් ගිහි බැමිවලින් යුක්තව ජීවත්වීම වහල් මෙහෙයකට සමාන වන බව එයින් කියවෙයි.

මෙකී මතයන්ගෙන් වඩාත් පිළිගතහැකි මතය වන්නේ සිරිමල් රණවැල්ල මහාචාර්යතුමන් ගෙන ආ මතයයි. වහරල යනු විහාර සලාක වශයෙන් පැහැදිලිව එතුමා හඳුන්වා දුන් අතර ඒ වෙනුවෙන් සාහිත්‍යාගත තොරතුරු ද වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබේ. ඇත්තද විහාර ගිරිලිපිය වැනි වහරල ලිපිවල පැහැදිලිවම විහාර සලාක වර්ගයන් හෙවත් සලාක හත්ත, පටිපාදික හත්ත වැනි සලාක බත් පිළිබඳව සඳහන්ව තිබේ. මහාචාර්ය පරණවිතාන විසින් කියවා ගන්නා ලද වහරල ලිපිවලට අමතරව

එම ලිපි රාශියක් දැනට හමුවී තිබේ. ඒවායේ බොහෝවිට විහාර සලාක යන්තට අයත් වී හා වෙනත් පූජාවන් පිළිබඳව ද සටහන් හෝ එම අදහස ලැබෙන වදන්වලින් හා දාන වස්තුවලින් ද යුක්ත වදන් ඇති බව පෙනේ. මේ නිසා එතුමාගේ මතය වඩාත් පිළිගතහැකි මතය බවත් වහරල යන වදනේ නිවැරදි තේරුම විහාර සලාකයන් විය යුතු බවත් මෙහිදී සඳහන් කළ හැකි ය.

වඩාත් ප්‍රකට වහරල ලිපි කිහිපයක් විහාර සලාක යන අර්ථය සමග මෙසේ දැක්විය හැකි ය.

නලහයහ වසන නග

තමන වසනය ගමන

එකදොර රජමන වහර වී

දව වහරලය.⁵⁷

නලහය වාසය කරන නග ඔහු විසින් දැරිය යුතු මිල ගෙවා එකදොර රාජකීය විහාරාරාමයට විහාර සලාකයක් ලබා දෙන ලදී.

කහබය පටය සවන

ගහන කෙන සදෙව වෙහෙර

ලය මහ පල සවස

නනට වය වය.⁵⁸

කහබය වසන සමන ගන⁵⁹ විහාර සලාකයක් සලකුණු කරන ලදී. එහි මහත්ඵල මහානිසංස සියලු සත්වයන්ට අයත්වේ වා.

පටගලයහ සමනලහ විදවී විහරල සවසනනට පති.⁶⁰

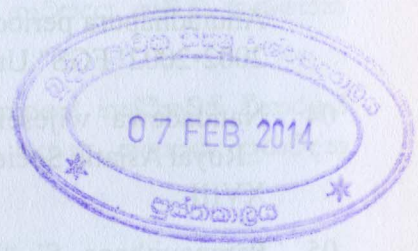
පටගල (වසන) සමනල (විසින්) විහාර සලාකයක් සලකුණු කරන ලදී. එහි පින සියලු සත්වයන්ට උරුම වේ.

ආන්තික සටහන්

- 1 ASCAR,Seventh progrees Report 1986 54
- 2 Epigraphi Zeylanica Vol.IV,p.135
- 3 -ibid-
- 4 -ibid-p 133
- 5 -ibid-p.135
- 6 -ibid-
- 7 වසලෝ - වසලයා - නොහොඹිනා කටයුතු කරන්නා
- 8 Paranavithana S.2001 : 246
- 9 Epigraphia Zeylanica Vol.IV.p139. Burrows pavilion inscription I,II &III
- 10 -ibid-p
- 11 මහාවංසය සිංහල පරිවර්තනය, 34 පරි - 85-89, 148 - 149 පිටු, "තමාය, බිසවිය, කුමරුන් දෙදෙනාය, මගුලැත්ය, මගුලස්සය, සංඝයා විසින් වලක්වනු ලබන්නේ ම සංඝයාට දුන්නේය. ඒ තෙමේ හික්කු සංඝයාට සලක්මයක් අගනාවු ද, හික්කුණි සංඝයාට ලක්මයක් අගනාවු ද, පිරිකර දුන්නේ ය. විධානයෙහි පණ්ඩිත වු රජතෙමේ නන් වැදැරුම් සරුප් බඩුදී තමුනුන් සෙස්සනුන් සංඝයාගෙන් මුදාගත්තේය.
- 12 මහාවංසය 49 පරි 63 ගාථාව 223 පිට "මෑණියන් ලවා තමා හික්කු සංඝයාට දෙවා තමා අගනා දානය දී නුවණැත්තේ නිදහස් විය"
- 13 Epigraphia Zeylanica Vol.IV.p132
- 14 -ibid-p144
- 15 -ibid-p133
- 16 -ibid-p132
- 17 -ibid-p295
- 18 -ibid-p132
- 19 Epigraphical Notes,2001 : 94
- 20 University of Ceylon Review, Volume X, p 114

- 21 -ibid-p155
- 22 -ibid-p114
- 23 -ibid-p115
- 24 Form of sindi are used to donae the meaning of breaking, pluking, or nipping with finger E.Z.Vol.p64
- 25 -ibid-p116
- 26 Epigraphia Zeylanica Vol : V : part 1.1955pp 35-65
- 27 Journal of the Royal Asiatic Society, Ceylon branch, new series Vol.XVIII,1974 : p07
- 28 Epigraphia Zeylanica Vol,IV : p 141
- 29 for the maintenance of slaves Epigraphia Zeylanica Vol, IV : p 141
- 30 ධම්මපදටිකථා අටුවාව, කේ.රතනසාර පේර, 10 පිටුව. දේවේ දාස දාරකේ භූපීස්සේ කන්වා දාස දරුවන් දෙදෙනෙක් නිදහස් කොට
- 31 විමලකීර්ති තෙර, එම්.දහම්පියා අටුවා ගැටපදය.පිටුව. 10
- 32 E.Z.Vol.V.p 60
- 33 Atkanda vihara rock inscription ROHANA : 1985, pp 32-39
- 34 Atkanda vihara rock inscription ROHANA : 1985, pp 34
- 35 -ibid- nicca - bhatta (continues supply of alms) salaka - bhatta (Food to be distributed by tickets), Uposathika-bhatta (the weekly sacred day meals), patipadika- bhatta (meals given on the frist day of the lunar month) pakkika - bhatta also should be included here
- 36 -ibid-p 103
- 37 කෙසේ වෙතත් සිංහල භාෂාවේ ආදී ලෝප, මිද්‍ය ලෝප, අන්ත ලෝප වශයෙන් ලෝපය සිදුවන ආකාර තුනක් දීස්වේ. ඒ අනුව මෙහිදී සිදුව ඇත්තේ අන්ත ලෝපයයි. ලාහ - ලා වෙයි. පාත්‍ර - පා වන්නේ ද, මෙම නියමය අනුවම ය.
- 38 බුද්දත්ත පේර, සංස්.සහස්සවන්ථුපාසකරණය 54 පිටුව
- 39 ඤාණවිමල තෙර, සංස්.රසවාහිනී 275 පිටුව
- 40 බී.සද්ධානිස්ස තෙර සංස්.සද්ධර්මාලංකාරය 717 පිටුව

- 41 Atkanda rock inscription ROHANA : 1985, pp-38
- 42 වකේ ඉවො ලහබතකි ඉවො
- 43 E.Z.vol.VIII. 2001:101
- 44 -ibid-103
- 45 E.Z.vol.VIII. 2001:103
- 46 Therefore we suggest the following interpretation. The compulsory service (in the monastery) done by jaratagana of Vatadada E.Z.Vol.VII, 2001:104
- 47 Annual Research Symposium 2002:23, As evidence show, freeing of slaves in this contex is not the freeing of slaves employed at a manastery but freeing from the bondage of worldly life and monk at a Buddhist establishment.
- 48 -ibid-
- 49 -ibid-24
- 50 E.Z.vol.V.part I p34
- 51 Mahavaggha, Vol i 1:47
- 52 E.Z.vol.IV.115,p 111
- 53 - එම-35 පිට
- 54 හෙට්ටිආරච්චි ඒ.එස්.ශිලාලිපි සංග්‍රහය, දෙවන කලාපය.පිටුව 33
 "විහාරවලට වහලුන් ලැබුනේ රජවරුන්ගෙන් හා මිල ගෙවා ලබාදුන් සැදැහැවතුන්ගෙන් ය. ජීවත් වීම අමාරු නිසාත් සතුරු බිය නිසාත් සමහරුන් විහාරවල වහල්කමට එන්නට ඇත. මෙ හැර සමහරු සසුනට පුජාව පින් සිදුවීම පිණිස වෙහෙරවල සේවය කළහ. රජවරුන් පවා මෙසේ කොට පසුව මුදල් ගෙවා නිදහස් වූ බව සදහන් වේ. සමහරුන් වහල් සේවය සදහා මුදල් ගෙවා වහලුන් නිදහස් කළ හ. මේ දෙකම පිංකම් ය. මේ සිද්ධිය විහාරයේ සටහනක තිබීම අවශ්‍ය නිසා කාටත් පෙනෙන සේ ගලක කොටවන ලදී.
- 55 හෙට්ටිආරච්චි ඒ.එස්.ශිලාලිපි සංග්‍රහය, දෙවන කලාපය.පිටුව 33
- 56 -එම-35 පිට
- 57 University of Ceylon review, Vol.xx, No.01:1962:03

- 58 -ibid-pp5,6
- 59 මෙහි සමන ගන යනු ශ්‍රමණ සමුහයා විය හැක. හික්ෂුන් එකතුව දාන වාරයක් භාරගන්නා විය හැකිය.
- 60 Dias Malini 1991: Epigraphical Notes, p 80

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය.

- 01 Dias Malini" 1991, Epigraphical Notes' Department of Archaeology" Colombo'
- 02 Dias Malini" 2001, Epigraphia zeylanica Vol: Viii: Department of Archaeology, Colombo.
- 03 Manatunga Anura" "An interpretation in the controversial VAHARALA inscriptioi of the middle Anuradhapura period"" Annual Research Symposium 2002•2002' FGS" University of Kelaniya'
- 04 Nandadewa wijesekara" "Slavery in Sri Lanka" " Royal Asiatic Society of Sri Lanka (new series) Vol: XVIII:
- 05 Paranavithana S' "Inscription on the stePS near BURROWS pavilion" 1934-1941• Epigraphia Zeylanica Vol: IV: Oxford University press" London
- 06 Paranavithana S""Seven Sinhalese inscription of the Seventh and Eight Centuries" 1934)1941, Epigraphia Zeylanica Vol: IV: Oxford University press" London
- 07 Paranavithana S' "Interpretation of VAHARALA" 1955• Epigraphia Zeylanica Vol: V:part I' Government press" Ceylon'
- 08 Paranavithana S' "Some Sinhalese Inscription Circa Sixth Century"1962• University of Ceylon Review" Vol:XX no:I

- 09 Ranavella Sirimal, "Atkanda Vihara Rock Inscription" 1985• Rohana" University of Ruhuna" Sri Lanka'
- 10 රාහුල හිමි,වල්පොල, 1999, ලක්දිව බුදුසමයෙහි ඉතිහාසය ඇස්. ගොඩගේ සහ සනෝදරයෝ, 675 මරදාන පාර, කොළඹ 10
- 11 Wijerathna D'J""Interpretation of VAHARALA etc' in Sinhalese Inscription"" 1952 University of Ceylon Review" Vol:X
- 12 විමලකීර්ති ස්ථවිර මැදළයන්ගොඩ - නැහින්තේ සෝමිත්ද ස්ථවිර, 1961 ජාතක අටුවා ගැටපදය, ඇම්.ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම කොළඹ.
- 13 විමලකීර්ති ස්ථවිර මැදළයන්ගොඩ - නැහින්තේ සෝමිත්ද ස්ථවිර, 1967 දහම්පියා අටුවා ගැටපදය, ඇම්.ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම කොළඹ.
- 14 හෙට්ටිආරච්චි ඒ.එස්. රාජාංගනයේ හත්විකුච්ඡ විහාරයේ සෙල්ලිපි ශිලාලිපි සංග්‍රහය දෙවන කලාපය. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.